

Saimaan ammattiopisto, Erityinen tuki ja pajat

Jenna Tynkkynen, koordinoiva
erityisopettaja, Sampo

TUNNUSLUVUT

yli 5000 opiskelijaa
vuodessa

yli 1000 vuosittain
valmistuvaa

1109 Koko tutkintoa
331 Osatutkintoa

noin 400 henkilöä

yli 60 tutkintoa

2/3 opiskelijoista
yli 20 vuotiaita

89%
valmistuneista
suosittelee

Toimipisteet

RUOKOLAHTI

IMATRA

LAPPEENRANTA

6

35 M€

Tuotot

32,5 M€

Kulut

Mitä tarjoamme?

- **Ammatilliset tutkinnot**
 - Perustutkinto
 - Ammattitutkinto
 - Erikoisammattitutkinto
- **Ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus**
- **Työvoimakoulutus**
- **Henkilöstökoulutukset**
- **Kortti- ja lupakoulutukset**
- **Kielitutkinnot**

Ennen opintoja ja
opintojen alkuvaiheessa

TÄNNE ON TULTU TEKEMÄÄN.

Harkinnanvarainen valinta

- Sovittu alueellisesti peruskoulujen erityisopettajaverkostossa, että he ohjaavat harkinnanvaraiseen valintaan ainakin kaikki ne oppilaat, joilla on vaativampia tuen tarpeita tai heikko kielitaito.
- Pystytään reagoimaan jo keväällä vaativan erityisen tuen määrään ja mahdollisesti kielitaidon vahvistamista vaativien opiskelijoiden määrään, jotta tuen keinoja ja resurssointia voidaan pohtia jo kevään aikana syksyä ajatellen.
- Hakua varten opiskelija täyttää RUORI-kyselyn, joka pisteytetään. Muut opiskelijan toimittamat liitteet ovat vapaavalintaisia. Kaikki liitteet tuhotaan, jos opiskelija ei tule valituksi Sampoön.
- Kaikki hakijat haastatellaan (vain ensimmäinen hakukohde Sampoön). Haastattelijoina toimivat haetun koulutusalan ryhmän vastuuopettaja ja koulutusalan erityisopettaja.
- Haastatteluissa erityisopettaja pisteyttää oppimisvalmiuksiin liittyvät kysymykset (yksi osa pisteytystä on RUORI) ja vastuuopettaja pisteyttää koulutusalan laatimat kysymykset.
- Koulutusala tekee aina viimeisen päätöksen opiskelijan valitsemisesta. Erityisopettaja voi suosittaa tai olla suosittamatta opiskelijavalintaa omien pisteytysten pohjalta, mutta valintapäätös on aina koulutusalan.
- Harkinnanvarainen valinta mahdollistaa myös aikaisen tiedon siirron, kun liitteet ovat jo valmiina erityisopettajalla, kun opinnot alkavat. Kaikista akuutimmat tuen suunnitelmat saadaan tehtyä heti kun opinnot alkavat.

Niveltiedon siirto

Kaikille aloittaville ryhmille pidetään erityisopettaja+opo alkuhaastattelut, jossa selvitetään opiskelijan aiempi opiskeluhistoria ja mahdolliset tuen tarpeet.

Oppivelvolliset

- Tiedonsiirtotapahtuma toteutetaan elokuussa puolen välin tietämissä
- Peruskoulun erityisopettajat tuovat siirtotiedon ja pedagogiset asiakirjat suoraan sille erityisopettajalle, joka ottaa Samossa opiskelijan vastaan.
- Tieto siirtyy ilman välikäsi ja tapahtumaan on osallistunut todella hyvin kaikki lähikuntienkin erityisopettajat. Tiedonsiirto yläkouluista tulevien oppivelvollisten osalta toteutuu käytännössä 100 prosenttisesti.
- Osa papereista siirtyy jo harkinnanvaraisen valinnan kautta.

Aikuiset

- Aikuisten tiedonsiirtoa tapahtuu harvemmin, jollei opiskelijalla ole aktiivista verkostotahoa.

Erityisen tuen toteutus

Sampossa on erityisen tuen opiskelijoita yli 600.

Määrä on kasvussa koko ajan! 📈

Erityisen tuen tulee olla suunniteltua ja jatkua läpi opintojen.

Erityinen tuki voidaan myös tarvittaessa purkaa

Suunnitelmallinen ja oikea-aikainen tuki...

Vaikuttavinta opintojen etenemisen kannalta! ❤️

Erityinen tuki, Sampo

- Sampossa opiskelijalle tarjotaan erityistä tukea tarvittaessa pitkäaikaiseen jatkuvaan tuen tarpeeseen.
- Varsinaisia ammatillisia pienryhmiä ei ole, ryhmäkokoo on 22/opettaja.
- Säännölliset ohjaustapaamiset erityisopettajan kanssa
- Räätelöidään yksilöllisiä polkuja -> kevennettyjä lukujärjestyksiä -> opintojen jaottamista, hybridimalli yms.
- Pohditaan opiskelijalle soveltuvia tapoja oppia ja mietitään niiden hyödyntämistä eri oppimisympäristöissä.
- Tehdään tiivistä monialaista yhteistyötä eri verkostojen kanssa, peruskoulu/toinen aste erityisopettajien ja opojen omat verkostot ja säännölliset tapaamiset. Vahva hyvinvointialueyhteistyö sekä kolmassektori esim. ME-talo, NUOTTI-valmennus, Etsivä-nuorisotyö.
- Mikäli opiskelija ei yllä T1-tasoisien arvioinnin kriteereiden mukaiseen osaamiseen, niin arviointia mukautetaan.
- Pajajaksot
- Opiskelija on Sampossa oikeutettu 35 tuntiin erityistä tukea/lukuvuosi. Tämän tuntimäärän päälle tulee koulutusalan erityisopettajan ohjaus/opetustuki.

**HANKI
UUSIA
KYKYJÄ.**

Erityisen tuen resurssi

- Tuntimäärissä mitattuna erityisen tuen resurssin on katsottu olevan 35 tuntia opiskelijaresurssia lisää, verrattuna yleispuolen opiskelijaan.
- Tuntiresurssi jakautuu seuraavasti 67% ammatilliset tutkinnon osat ja 33% yhteiset tutkinnon osat. Viimeisenä vuotena 100% kohdistuu ammatillisiin tutkinnon osiin.
- Koulusaloille jakautuvan erityisen tuen tuntiresurssin käyttö, tulee olla suunniteltua ja tukea tulee tarjota säännöllisesti ja opiskelijan tuen tarpeet huomioiden.
- Tuen suunnitteluun saa apua alan erityisopettajilta sekä koordinoivalta erityisopettajalta. Erityisen tuen tuntiresurssit alan opettajille jakavat alojen koulutuspäälliköt.
- Yksilökohtaisen opiskelijan erityisen tuen tuntiresurssin päälle tulee päätoimisten erityisopettajien tarjoama ohjaus - ja opetustuki.
- Erityisen tuen resurssin käyttö on valvottua. Valvonta pohjautuu Wilma-järjestelmälle kirjattuihin erityisen tuen tunteihin. Kirjauksia tekevät sekä opetus- että ohjaushenkilöstö.

6 PÄÄTOIMISTA ERITYISOPETTAJAA

Opettajien tukena

- kun opiskelijan opinnot eivät etene
- tuen suunnittelussa
- opintoihin liittyvissä ongelmatilanteissa

Muista,
tuen suunnittelu!

Osana erityisen tuen opiskelijan arkea

- erityisen tuen suunnitelmien laadinta
- nivelvaihetiedonsiirrot (oppivelvolliset)
- tuen suunnitelmien päivitykset (väh. 2krt./lukuvuosi)
- monialaiset palaverit
- pedagogiset palaverit (tarvittaessa)
- verkostoyhteistyö esim. hyvinvointialue
- pajajaksojen järjestelyt
- henkilökohtainen opetus ja ohjaus

Sampon tuen henkilöstö

Koordinoiva erityisopettaja

- erkkatiiminvetäjä
- kehittää Sampon erityisen tuen muotoja
- erityisopettajien ja alojen tukena erityiseen tukeen liittyvissä ongelmatilanteissa
- asiantuntijana oppivelvollisen opintojen keskeyttämiseen ja erottamiseen liittyvissä tilanteissa.

Opva-opettaja

- tukee opiskelijan oppimisvalmiuksia (yto-opinnot, elämänhallinta)
- Opva-jakso suunnitellaan yhdessä opva-opettajan kanssa
- Toimii Preikkispajalla

Laaja-alainen erityisopettaja

- auttaa yto-aineissa
- tukee yto-tunneilla
- viikottain laaja-alaisen erityisopettajan pajat (Annan paja)

S2-opettaja

- tukee S2-opiskelijoita
- auttaa aloja S2-tuen suunnittelussa ja haasteissa
- viikottain S2-tuen pajat

Oppimisvalmentajat

- tukevat ja ohjaavat opiskelijaa Preikkispajajakson aikana

Kuvien
tekstisisältö on
luettavissa
seuraavassa
diassa.

Oppimisen tuen henkilöstö Sampossa

6 päätoimista erityisopettajaa

- Opettajien tukena:
 - kun opinnot eivät etene
 - tuen suunnittelussa
 - opintoihin liittyvissä ongelmatilanteissa.
- Osana erityisen tuen opiskelijan arkea:
 - erityisen tuen suunnitelmien laadinta
 - nivelvaihetiedonsiirrot (oppivelvolliset)
 - tuen suunnitelmien päivitykset (väh. 2 krt / lukuvuosi)
 - monialaiset palaverit
 - pedagogiset palaverit (tarvittaessa)
 - verkostoyhteistyö, esim. hyvinvointialue
 - pajajaksojen järjestelyt
 - henkilökohtainen opetus ja ohjaus

Sampon tuen henkilöstö

- Koordinoiva erityisopettaja
 - Erkkatiiminvetäjä
 - Kehittää Sampon erityisen tuen muotoja
 - Erityisopettajien ja alojen tukena erityiseen tukeen liittyvissä ongelmatilanteissa
 - Asiantuntijana oppivelvollisen opintojen keskeyttämiseen ja erottamiseen liittyvissä tilanteissa.
- Opva-opettaja
 - Tukee opiskelijan oppimisvalmiuksia (yto-opinnot, elämänhallinta)
 - Opva-jakso suunnitellaan yhdessä opva-opettajan kanssa
 - Toimii Preikkispajalla.
- Laaja-alainen erityisopettaja
 - Auttaa yto-aineissa
 - Tukee yto-tunneilla
 - Viikottain laaja-alaisen erityisopettajan pajat (Annan paja)
- Oppimisvalmentajat
 - Tukevat ja ohjaavat opiskelijaa Preikkispajajakson aikana
- S2-opettaja
 - Tukee S2-opiskelijoita
 - Auttaa aloja S2-tuen suunnittelussa ja haasteissa
 - Viikoittain S2-tuen pajat

Sampon pajat

Sampopajat

- Kaikille opiskelijoille tukea yto-aineisiin
- Opiskelija voi myös itse ilmoittautua pajalle

Liikuntapaja tiistaisin Lappeenrannassa, apua esim. puuttuviin liikunnan suorituksiin.

Preikkispajat

- Yksilöllistä tukea, kun opinnot eivät etene suunnitelman mukaisesti ja tarvitaan kokonaisvaltaisempaa tukea: elämänhallinnalliset haasteet, oppimisvaikeudet ja kielelliset haasteet, opiskeluvalmiudelliset puutteet.
- Pajalla tukea antavat OPVA-opettaja ja oppimisvalmentaja yhteistyössä alojen erityisopettajien kanssa. Pajalle ohjaudutaan aina alan erityisopettajan tai opinto-ohjaajan kautta. Pajajakson pituus on vähintään kuusi viikkoa.

Laaja-alaisen erityisopettajan pajat

- Erityisen tuen opiskelijoille tukea yto-aineisiin
- Opiskelija voi ilmoittautua erityisopettajan, opinto- ohjaajan, vastuuopettajan tai yto- opettajan kautta.

S2-pajat

- S2-opiskelijoille tukea tehtäviin myös ammatillisiin
- Pajalle voi tulla ilman varausta

J-pajat ja iltaverkkopaja

- Tukea jatkuvan haun ryhmien opiskelijoille

Mikä ihmeen hybridimalli?

HANKI UUSIA KYKYJÄ.

Lyhyesti Hybridimallista

- Opiskelijat hakevat ensin Sampolle opiskelijoiksi -> huomataan opiskelijalla vaativan erityisen tuen haasteet.
- Konsultaatio Luovin kanssa -> siirtyvät jatkuvan haun kautta Luovin opiskelijoiksi. (Luovilla on resurssi valmiina ryhmää varten)
- 3 eri koulutusalan (kone, pintakäsittely ja auto) opiskelijoista koostuva vaativan erityisen tuen ryhmä. Ryhmän maksimi koko 12 opiskelijaa.
- Opiskelijat opiskelevat ammatilliset tutkinnon osat Sampolla oman ryhmän mukana. Yhteiset tutkinnon osat ovat kokonaisuudessaan Luovin opetuksessa ja ryhmässä.
- Ryhmä toimii tällä hetkellä Lappeenrannan Luovin yksikössä.

Sopimuksen pääkohtia

- Luovi ostaa ammatillisen opetuksen ryhmän opiskelijoilleen Sampolta.
- Työelämässä oppiminen ei kuulu sopimukseen. Luovi hoitaa työelämäjaksot ja niiden ohjauksen, arviointi tarvittaessa Sampon ammatillisilta opettajilta.
- Luovilta opiskelijoiden sekä opettajien tukena on sopimuksen mukaa yksi erityisopettaja ja ohjaaja.
- Hoksaus laaditaan yhteistyössä Luovin kanssa
- Muut vastuut linjataan tarkemmin sopimuksessa
- Ajatuksena on, että tutkinnon suorituksen aikana Sampo saa suunnilleen saman rahan opiskelijasta Luovin maksamana, kun Sampo saisi muutenkin tutkinnon suorittavasta opiskelijasta.

Erityisen tuen sisäinen tarkastus

- Erityisen tuen sisäinen tarkastus toteutettiin syksyn 2022 aikana, koskien koko Sampon opetus- ja ohjaushenkilöstöä, kaikkia koulutusaloja sekä yhteisiä tutkinnonosia. Lisäksi erityisen tuen prosesseihin liittyvät käytänteet ja dokumentit tarkastettiin.
- Tarkastuksen aikana tarkasteltiin Sampon tilastoja erityisestä tuesta, erityisen tuen kirjauksia, reurssointia ja tehtiin haastatteluja ohjauksen ja tuen henkilöstölle, opettajille sekä koulutuspäälliköille.

Tarkastuksesta esiin nousseita seikkoja

- Erityisen tukeen käytettävien tuntien resurssoinnin ja käytön valvonta on haasteellista
- Annetun erityisen tuen kirjaaminen opettajan ja ohjaajien tunteihin on käytäntönä sekava
- Toteutuneen erityisen tuen kirjauksissa opiskelijan ohjausmerkintöihin on vaihtelua
- Osa koulutusaloista ei käytä riittävästi erityiseen tukeen varattua resurssia ja rahoitusta
- Tietyissä yto-aineissa on erityisen tuen opiskelijoilla selkeästi enemmän AK-merkintöjä
- Opiskelijoiden yhdenvertaisuus ei toteudu toivotusti, koska koulutusalojen toteuttama ja tarjoama erityinen tuki on hyvin vaihtelevaa.
- Osa opettajista koki osaamisen riittämättömänä erityisen tuen opiskelijoiden ohjaamiseen

Erityisen tuen sisäisestä tarkastuksesta aiheutuneet toimenpiteet

- Erityiseen tukeen resursoidut tunnit siirrettiin yhden ”koodin” alle kirjanpidollisesti, jotta tuntien toteutumista voidaan valvoa paremmin
- Koulutusaloille on luotu Excel-pohjaiset erityisen tuen resursointi- ja toteutussuunnitelmat. Koulutuspäälliköiden tulee resursoida aloille suunnitellut tunnit opetus- ja ohjaushenkilöstön työsuunnitelmille.
- Erityisen tuen opetus- ja ohjausresurssin kirjaamiseen tehtiin uudet ohjeet ja tavat, kirjaamisen helpottamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi.
- Kaikkiin yto-tutkinnon osiin luodaan yhtenäiset T1-tason materiaalit vuoden 2024 alkuun mennessä.
- Sampo järjestää ja tarjoaa/on tarjonnut seuraavat koulutukset lähikoulutuksena Sampon opetus- ja ohjaushenkilöstölle:
 - ✓ Sampon erkkatyöpajat koulutuspäivä maaliskuu 2023-> mukauttaminen ja poikkeamat, nepsy, monialainen yhteistyö
 - ✓ Lyhyt Nepsy, Spesia (26 hlö/kevät 2023)
 - ✓ Erityisopetuksen lyhyt koulutus 3 op, JAMK (25 hlö/syky 2023)
 - ✓ Erityisopetuksen laajakoulutus 5-15 op, JAMK (25hlö+1/2 päivää johdon koulutusta) -> 5op suoraan ammatillisen erityisopettajan opintoihin sisällyttäviä opintoja, sekä 10 op mahdollista saada osaamisen tunnustamisen kautta. Opinnoista saa lisäpisteitä hakuvaiheessa.

Uusia kokeiluja ja malleja

Annie Advisor –tukibotti-kokeilu

Mihin tarvitaan

- Tuen tarve esiin oikea-aikaisesti
- Matala kynnyys pyytää apua
- Matalan kynnyksen tuki tekstiviestillä
- Tukipyyntö suoraan oikealle henkilölle, oikeaan palveluun
- Vaikuttava tuki: opinnoista keskeyttämisen ja eroamisen ehkäisy

Huomioita

- Tukipyyntöjä on tullut kaikille henkilöstön jäsenille myös opiskeluhuollon henkilöstölle.
- Aikuisten ja maahanmuuttajien on helpompi

Oppimisvalmiuksia kehittävä opintojakso

- Opintojakso, joka koostuu kolmesta valinnaisesta tutkinnon osasta.

Työelämävalmiudet; toimiva arki ja osallisuus, valinnainen	6
Työelämävalmiudet; työelämätaidot ja erilaiset työympäristö	6
Työelämävalmiudet; vahvuuksista voimaa, valinnainen	3

- Tutkinnon osat ovat sijoitettu yto-valinnaisiin, mutta ne voidaan myös sijoittaa ammatilliseksi valinnaisiksi kohtaan.

Yhteisten tutkinnon osien osa-alueita, lukio-opintoja tai muita	
---	--

- Tutkinnon osat voi arvioida kuka tahansa opettaja kenellä on toisen asteen opettajan kelpoisuus.
- Tutkinnon osille on luotu tehtävä/arviointirunko, josta opettaja voi valita opiskelijan oppimisvalmiuksia parhaiten tukevat tehtävät. Opiskelija koostaa suorituksistaan arvioitavan portfolion. Portfolio voi sisältää kaikki kolme tutkinnon osaa tai vain yhden tai kaksi tutkinnon osaa.
- Tutkinnon osia voi suorittaa, missä tahansa oppimisympäristössä esim. työpajoilla.

Erityisen tuen työelämäprosessi ja sen kehittäminen

- Ohjattu työelämäpaikan haku
 - Mietitään yhdessä opiskelijalle sopiva työpaikka ja varmistetaan työelämäpaikalta valmius ottaa opiskelija työelämäjaksolle
- HOKS
 - HOKS:n ja ETS:n päivitys ennen työelämäjakson alkua.
 - ETS:iin kirjaukset työelämäjakson aikaisista tukitoimista, ja niiden toteutuksesta
- Toteutus ja jakson aloitus
 - Aloituspalaveri työpaikalla yhdessä opiskelijan kanssa ja keskustelu työelämän ohjaajan kanssa opiskelijan tarvitsemasta tuesta -> tarvittaessa mukaan erityisopettaja
 - Ohjauskäynnit esim. puolipäivää opiskelijan tukena silloin tällöin.
 - Huomioitavaa on, että erityisen tuen resurssitunnit kuuluvat opiskelijalle myös työelämäjakson aikana.
 - Välipalaverit, jotta pystytään tukemaan opiskelijan jakson jatkuvuutta ja tarvittaessa myös työelämäohjaajaa.
 - Arvioinnista keskustelu -> onko valmiuksia näyttöön tms.

TÄNNE ON TULTU TEKEMÄÄN.

Tehtyjä toimenpiteitä

Kuusi pilottialaa

- Ravintola- ja catering
- Elintarvike
- Kone- ja tuotantotekniikka
- Liiketoiminta
- Hiusala
- Rakennusala

Kolme erityisopettajaa toimivat koulutusalojen ns. ohjausryhmänä ja suunnittelevat tuen prosessia työelämäjaksojen ympärille.

Pääkohtia

- Kartoitettu ja rekrytty työpaikkoja, jotka ottaisivat tuen opiskelijoita.
- Osa-aloista ottanut kokeiluun erityisopettajalähtöisen TOP-jakso valvonnan.
- Lisätty ohjauskäyntejä
- Kutsuttu yrityksiä vierailemaan ja katsomaan opetusta oppilaitokseen erilaisin tempauksin, jossa mukana tuen asiaa kuten positiivista pedagogiikkaa, hyvää arviointia yms.
- Järjestetty yrittäjien aamukahveja eri teemoin yms.
- Lisätty työelämätuen osaamista JAMK-SAMPO-yhteistyö ”työelämässä oppiminen ja erityinen tuki” 5 osp ja HAMK ”työpaikalla oppimaan ohjatusti ja tuetusti” 3 osp (n. 22hlö)
- Lisätty työelämän tutustumista lyhyillä työelämävierailulla esim. 2 päivää tutustumassa työelämään.

HANKI UUSIA KYKYJÄ.

Henkilöstön erityisen tuen osaamisen kehittäminen

Kehitetty opintoja lisäämään opetus- ja ohjaushenkilöstön tietämystä ja osaamista erityisestä tuesta.

Tavoitteet:

- Sampo saisi lisää koulutettuja erityisopettajia etenkin tekniikan aloille.
- Koulutusalat voisivat jakaa hyviä käytänteitä erityisen tuen toteuttamiseen.
- Opiskelijan erityinen tuki toteutuisi koulutusaloilla paremmin.

Toteutus:

- Erityinen tuki ja ohjaus Sampossa 5 op (20.2-18.4.2024)
- Opettajat/ohjaajat erityisen tuen osaajina 5 op (25.4-6.6.2024)
- Työelämän erityinen tuki (syksy 2024)